

prikazi–recenzije

Book Reviews–Recensions

Jakub Gorczyca, *Essere per l'altro. Fondamenti di etica filosofica*, Gregorian & Biblical Press, Roma, 2011, 270 str.

Autor knjige koju predstavljamo — J. Gorczyca — dugogodišnji je profesor etike na Filozofskom fakultetu Papinskoga sveučilišta Gregorijana. Može se stoga reći da je ovo djelo plod njegova dugogodišnjeg rada i istraživanja na polju filozofske etike.

Zanimljivost i vrijednost knjige očituje se već u samome njezinom naslovu i podnaslovu. Naime, moguće ju je promatrati i čitati na dvjema razinama. Autor želi da njegovo djelo prvenstveno bude prilog utemeljenju etike i njezinu razvoju koje vidi ne u kontekstu promišljanja raznih metaetičkih teorija, nego, kako se iz samoga naslova dade naslutiti — *Biti za drugoga* — u izravnome djelovanju, tj. u odnosu prema drugome i njegovoj drugotnosti tj. različitosti te u iskustvu stečenome u tom djelovanju. S druge strane, podnaslov knjige — *Temelji filozofske etike* — sugerira da je ona istovremeno sveučilišni priručnik odnosno građa za studente etike.

Predmet koji autor obrađuje u knjizi strukturiran je u sedam cjelina. Svoju viziju etike kao znanosti započinje promišljanjem njezinih temelja. Da bi dao što preciznije određenje onoga što smatra da bi etika trebala biti, promatra je u kontekstu odnosa s drugim srodnim disciplinama poput moralne teologije i različitih društvenih znanosti, heuri-

stike, književne znanosti itd. Potom, u sljedećim poglavljima, nastavlja promišljanje propitivanjem najprije fenomenološkoga aspekta etike, da bi nakon toga prešao na njezin praktični dio analizirajući različite filozofske koncepcije s obzirom na problematiku *moralnoga dobra*, *deontološke teorije*, *pojma vrjednota* te pitanje *ispravne uporabe jezika* u etici. Elaboraciju zaokružuje usmjerujući pozornost na *naravni zakon*, artikulirajući cjelokupni diskurs kroz pitanja *savjesti* i *vrlina*.

Ono što snažno izlazi na vidjelo te se konstantno pokazuje prisutnim u pozadini razrade naznačenih poglavlja knjige kao misao vodilja (kojom autor želi dati ton ovom cijelom znanstvenom nastojanju) jest kršćanska perspektiva njegove etičke vizije. Točnije, autor polazi i kontinuirano stoji pri uvjerenju da se u Radosnoj vijesti (Evangelju) na najbolji i najkonkretniji način otkriva i objavljuje čovjek čovjeku. Evangelje, na taj način, stavlja čovjeka u harmoničan odnos s istinom — ili bolje rečeno s Istinom — koja mu je i racionalno dokučiva, iako u svjetlu vjere ona postaje još jasnija. U isti kontekst smješta i pitanje dobra. Dobro čovjek mora prije svega tražiti u susretu s drugim čovjekom, mora ga dakle tražiti i nalaziti *na* i *u* licu drugoga. U tom je smislu autor svjestan, a pokušava posredovati i čitateljima, da se moralno dobro može ostvariti na autentičan način jedino u susretu *Ja* i *Ti*. Pozitivan se učinak susreta *Ja–Ti* pokazuje u jednome skladu koji izgrađuje zajedništvo koje se onda artikulira i dohvaća svoje konačno ispunjenje u jedinstvu izraženome kao *Mi*. Samo, dakle, u odgovornome djelovanju za drugoga, u sposobnosti sebedarja drugomu, autentičnost ljudske naravi može izaći na vidjelo i pokazati se čovjekova konkretna sposobnost za prakticiranje vrline. Prakticiranje vrline čini čovjeka čovječnijim a njegov život boljim.

Osim što knjiga po iscrpnosti i cjelovitosti obrade naznačenih tema može biti promatrana kao akademski priručnik, ona je i neusporedivo više od toga. Autor se potrudio pružiti jednu sveobuhvatnu refleksiju onoga što podrazumijeva pod ispravnim ponašanjem i djelovanjem u konkretnim životnim okolnostima čovjeka kršćanina. Stoga se bez bojazni može ustvrditi da ova knjiga, upućujući na istinu te pokazujući njezinu dobroću i ljepotu, potiče čitatelje na razmišljanje a onda i na ispravno djelovanje spram drugoga, odnosno na ljubav prema bližnjemu te time zasigurno daje vrijedan doprinos očovječanju današnjega društva.

Anto Pavlović

Hrvatini Gabrijel Jurišić (ur.), *Zbornik u čast Emilija Marina: za 60. rodendan*, Kačić — Zbornik Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja u Splitu (br. 41–43), Split, 2009–2011., 1280 str.

»Vrlo cijenjenomu i poštovanom gospodinu / akademiku, doktoru, profesoru, / Emiliju Marinu, / arheologu, istraživaču, / znanstveniku i piscu, / organizatoru i sudioniku kongresa, / znanstvenih skupova i simpozija, / članu Francuske akademije / i drugih uglednih / akademija i ustanova, / veleposlaniku Republike Hrvatske / pri Apostolskoj Stolici / i Malteškom suverenom viteškom redu, / dobitniku više uglednih odličja / u Domovini i inozemstvu, / prijatelji, suradnici, / uredništvo zbornika »Kačić« / i braća franjevci provincije / Presvetoga Otkupitelja / ovaj svezak Zbornika / harno posvećuju.«

Te birane i svečane riječi (donesene dvojezično, na latinskom i hrvatskom jeziku) otisnute su na početku *Zbornika u čast Emilija Marina*, neposredno iza fotografije prizora u kojem veleposla-

nik pri Apostolskoj Stolici Emilio Marin daruje papi Benediktu XVI. knjigu o Crkvi u Hrvata i Drugome vatikanском saboru (susret je upriličen u Apostolskoj palači u Rimu, 4. ožujka 2011. g.). Vrijedi svakako spomenuti da je *Zbornik u čast Emilija Marina* dostojno predstavljen 6. prosinca 2011. godine, na Blagdan sv. Nikole, u Papinskom hrvatskom zavodu sv. Jeronima u Rimu.

Iznimno smo rijetko svjedoci da se izvan domovine obilježava obljetnica rođenja tako uglednih, učenih i zaslužnih Hrvata kao što je to akademik Emilio Marin. Prije sumarnoga prikaza sadržaja *Zbornika*, potrebno je navesti — budući da bi izostavljanje bilo suprotno informativnosti i stoga teško oprostivo — nekoliko osnovnih slavljenikovih biografskih podataka. Profesor Marin član je Francuske akademije znanosti i umjetnosti (*Institut de France, Académie des Inscriptions et Belles Lettres*), negdašnji dugogodišnji ravnatelj Arheološkoga muzeja u Splitu te voditelj arheoloških istraživanja u Saloni i Naroni, dugogodišnji veleposlanik Republike Hrvatske pri Svetoj Stolici i pri Malteškome suverenom viteškom redu, doktor povijesnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu i počasni doktor Sveučilišta Paris–Est, redoviti gostujući profesor na Sveučilištu Paris–Sorbonne, redoviti naslovni profesor provincijalne arheologije na Sveučilištu u Splitu, a već godinu dana i predavač na Hrvatskome katoličkom sveučilištu u Zagrebu. Također, urednik je iznimno velikoga broja djela te autor nekoliko stotina znanstvenih članaka. Bio je dugo urednik najstarijega hrvatskog arheološkog časopisa, a utemeljio je i prvi hrvatski časopis za klasičnu filologiju. Nadalje, akademik Marin organizator je XIII. međunarodnoga kongresa za starokršćansku arheologiju u Splitu i Poreču. Značajno je spomenuti i da je začetnik Muzeja Narone.